

2026-06-29

KANCELARIA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
AE:PL-96143-34286-HACHF-15

PETYCJA W INTERESIE PUBLICZNYM – Wniosek o pilne działania legislacyjne i kontrolne dot. ustawy o PIP (Dz.U. 2026 poz. 473)

Znak sprawy: Dz.U. 2026 poz. 473

Szanowni Państwo,

Działając na podstawie art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, składaam w interesie publicznym petycję dotyczącą ustawy z dnia 11 marca 2026 r. o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2026 poz. 473), której wejście w życie zaplanowano na dzień 8 lipca 2026 r.

Przedmiotowa ustawa wprowadza głębokie, systemowe zmiany w zakresie uprawnień decyzyjnych organów kontrolnych, telemetrycznej kontroli online oraz modyfikacji w Kodeksie postępowania cywilnego i Ordynacji podatkowej. Wprowadzenie tych przepisów w obecnym kształcie, bez odpowiedniego okresu dostosowawczego oraz przy braku pełnej gotowości operacyjnej systemów teleinformatycznych, niesie za sobą ryzyko wystąpienia nieodwracalnych szkód makroekonomicznych, likwidacji setek tysięcy miejsc pracy oraz naruszenia konstytucyjnych standardów ochrony praw jednostki i legalizmu.

Mając na uwadze powyższe, w załączeniu przedkładam oficjalną petycję zawierającą szczegółowe uzasadnienie prawne, konstytucyjne oraz gospodarcze, wnosząc o podjęcie pilnych, przewidzianych prawem działań naprawczych i kontrolnych, zmierzających do ochrony polskich przedsiębiorców oraz stabilności rynku pracy.

Proszę o potwierdzenie odbioru niniejszej wiadomości oraz o informację o nadanym numerze sprawy (sygnaturze petycji).

Z poważaniem,

Maciej Puchalski

Załączniki

1. Petycja_Prezydent.pdf (SHA3-512, cc413614b818a11b1e7e67b8edddb54d64199dbd59bdbbc8ce4892c95d5ddaf9f88fc25f7e100f1d2659a7ab5661fd97cfc1025ea9e40633985309a32384fd8a)

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

PETYCJA W INTERESIE PUBLICZNYM**składana na podstawie art. 63 Konstytucji RP oraz ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach**

Działając we własnym imieniu, jako obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, a zarazem w interesie publicznym, zwracam się do Pana Prezydenta jako Najwyższego Strażnika Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (art. 126 ust. 1 Konstytucji RP) z formalnym wnioskiem o niezwłoczne skierowanie ogłoszonej ustawy (Dz.U. 2026 poz. 473) do Trybunału Konstytucyjnego. Wnoszę o równoległe sformułowanie postulatu o zastosowanie przez Trybunał Konstytucyjny tymczasowych środków ochronnych (zabezpieczenia) poprzez zawieszenie stosowania kwestionowanych przepisów, bądź o nadanie sprawie najwyższego priorytetu i jej pilne rozpoznanie poza kolejnością wpływu, z uwagi na nieodwracalne skutki gospodarcze. Ustawa wprowadza dwuetapowy mechanizm ingerencji w sferę wolności działalności gospodarczej, którego pełna implementacja może wywołać istotne i trudne do odwrócenia skutki dla stabilności obrotu gospodarczego. W ocenie wnoszącego zachodzi zatem potrzeba pilnego zbadania zgodności tych rozwiązań z Konstytucją RP przed wejściem w życie kluczowych przepisów ustawy.

Wnoszę o pilne podjęcie przez Pana Prezydenta działań w ramach przysługujących Mu prerogatyw konstytucyjnych, ukierunkowanych na ochronę ładu gospodarczego, poprzez skierowanie do Trybunału Konstytucyjnego wniosku o zbadanie zgodności z Konstytucją RP przepisów rzeczonyj ustawy, ze szczególnym uwzględnieniem wniosku o zabezpieczenie poprzez zawieszenie stosowania jej przepisów.

UZASADNIENIE**I. Rola Prezydenta RP jako gwaranta ciągłości konstytucyjnej i wolności gospodarczej**

Zgodnie z art. 20 Konstytucji RP, społeczna gospodarka rynkowa opiera się na wolności działalności gospodarczej. Z kolei art. 22 Konstytucji RP jednoznacznie stanowi, iż ograniczenie tej wolności może nastąpić tylko w drodze ustawy i wyłącznie ze względu na ważny interes publiczny. W ocenie wnoszącego przedstawione w uzasadnieniu ustawy cele publiczne nie zostały dostatecznie wykazane w stopniu uzasadniającym tak daleką ingerencję w wolność działalności gospodarczej oraz autonomię stosunków cywilnoprawnych.

Wprowadzenie mechanizmu, w którym jednoosobową decyzją urzędnika PIP (inspektora pracy) niszczonej jest struktura prawno-finansowa przedsiębiorstwa, stanowi pogwałcenie zasady zaufania obywatela do państwa i stanowionego przezeń prawa (art. 2 Konstytucji RP). Pan Prezydent, wykonując kompetencje określone w art. 126 ust. 1 Konstytucji RP, dysponuje instrumentami pozwalającymi na poddanie wskazanych rozwiązań kontroli konstytucyjnej przed ich pełną implementacją.

II. Nieuchronność paraliżu władzy sądowniczej i efekt domina w gospodarce

Mechanizm zaprojektowany na etapie legislacyjnym narusza autonomiczną pozycję innych organów państwowych, kreując niedopuszczalny dualizm decyzyjny. Jak trafnie wskazywały w toku konsultacji społecznych wiodące organizacje zrzeszające przedsiębiorców, merytoryczna ocena spornych stosunków prawnych i ubezpieczeniowych ze swej istoty należy do wyłącznej właściwości organów rentowych (ZUS) oraz niezawisłych sądów powszechnych, a nie inspekcji pracy.

Forsowane rozwiązanie stoi w jaskrawej sprzeczności z utrwaloną i jednolitą linią orzecniczą (m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. I OPS 4/12). Sądy administracyjne jednoznacznie i konsekwentnie przesądziły, że decyzja wydawana

przez organy inspekcji pracy ma wyłącznie charakter porządkujący i nie może w sposób władczy wiązać organu ubezpieczeniowego ani narzucać mu obowiązku uznania danej pracy za stosunek obligacyjny określonego rodzaju.

Przyjęcie rozwiązań odbiegających od utrwalonej linii orzeczniczej może prowadzić do osłabienia pewności prawa oraz zwiększenia ryzyka występowania rozbieżności interpretacyjnych pomiędzy organami państwa.

Co gorsza, sam Zakład Ubezpieczeń Społecznych w toku uzgodnień (Lp. 9) podniósł zarzut destrukcyjnego konfliktu kognicji sądowej: odwołania od decyzji PIP mają być rozpatrywane przez sądy rejonowe, podczas gdy skargi na decyzje wymiarowe ZUS podlegają sądom okręgowym, co stwarza bezpośrednie ryzyko funkcjonowania w obrocie sprzecznych wyroków sądowych w tej samej sprawie.

Zaprojektowana w ten sposób ustawa znacząco rozszerza zakres wymiany i przetwarzania danych osobowych pomiędzy organami państwa, co rodzi istotne wątpliwości konstytucyjne oraz wymaga szczególnie rygorystycznej oceny pod kątem zasady proporcjonalności.

Ponadto, jak wprost i stanowczo zaakcentował Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych w uwadze nr 5 do (jeszcze wtedy) projektu (Zestawienie uwag, Lp. 5), pozostawienie kluczowych kwestii wymiany oraz zakresu przetwarzania szczególnych kategorii danych osobowych do uregulowania w drodze nietransparentnych "porozumień" między ZUS, PIP i KAS (zaprojektowany art. 68ac ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) stanowi rażące naruszenie art. 51 ust. 5 Konstytucji RP. Materia ta, wpływająca bezpośrednio na sferę intymności obywateli, objęta jest bezwzględną wyłącznością ustawową. Delegowanie jej do dokumentów o charakterze wewnętrznym, porozumień międzyorganicznych pozbawionych powszechnie obowiązującego charakteru, drastycznie godzi w standardy ochrony praw jednostki (art. 47 Konstytucji RP) i podważa ustrojową zasadę legalizmu (art. 7 Konstytucji RP).

III. Rozszerzenie kompetencji organów administracji a konstytucyjne gwarancje kontroli sądowej

Dokumenty historyczne z analogicznych procesów legislacyjnych (sprawa UD202) jednoznacznie ujawniają dążenie organów kontrolnych do bezprawnego rozszerzenia sfery imperium kosztem gwarancji procesowych obywatela. Oficjalne stanowiska organów inspekcji demaskują świadomość, iż kreowane procedury nakazowe charakteryzują się systemową długotrwałością i generują gigantyczne zapotrzebowanie na nowe środki budżetowe i etaty. Zamiast usprawniać procedury sądowe, Wprowadzone rozwiązania prowadzą do istotnego rozszerzenia kompetencji organu administracji publicznej o elementy o charakterze quasi-jurysdykcyjnym, co może budzić wątpliwości z perspektywy zasady podziału i równowagi władz.

Co zdumiewające, przeciwko takiemu kształtowi uprawnień kategorycznie zaoponował sam Główny Inspektor Pracy (Lp. 30), wprost wnosząc o rezygnację z kompetencji do arbitralnego i jednostronnego ustalania przez urzędników PIP kluczowych warunków zatrudnienia, takich jak wysokość wynagrodzenia czy wymiar czasu pracy, ostrzegając przed rażącą urzędniczą uznaniowością.

Wskazać należy, iż dążenia organów inspekcji pracy do pozaustrojowego rozszerzania swoich kompetencji władczych mają charakter systemowy, co potwierdza analogiczna próba legislacyjna podjęta w przeszłości (projekt UD202). Warto wskazać, że ówczesne oficjalne stanowisko ministra właściwego do spraw członkostwa RP w UE, odnoszące się do historycznego (w części kontroli umów przez PIP tożsamego) projektu UD202, w pełni potwierdzało te obawy. Obecna ustawa (UD283) stanowi bezpośrednią realizację zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), realizując kamienie milowe A71G („Reforma Państwowej Inspekcji Pracy”) oraz A72G. Wprowadzenie tych mechanizmów jest wprost powiązane z prawem Unii Europejskiej i realizacją międzynarodowych deklaracji rządu.

Zgodnie z **art. 20 ustawy (Dz.U. 2026 poz. 473)**, ustawodawca rozbił wejście w życie przepisów na dwa etapy. Pierwszy etap implementacji restrykcyjnych procedur kontrolnych, **obejmujący art. 1 pkt 6 lit. b**

i pkt 17, art. 9–12 oraz art. 17, **wszedł** w życie już **8 kwietnia 2026 r.**, czyli dzień po ogłoszeniu aktu. Oznacza to, że z pominięciem Prawa zamówień publicznych (art. 17 ustawy) oraz bez wymaganej oceny skutków dla ochrony danych (DPIA), wdrożono mechanizm zautomatyzowanej wymiany danych, pomiędzy ZUS, PIP i KAS, którego zakres oraz skutki dla praw jednostki były przedmiotem istotnych zastrzeżeń zgłaszanych w toku konsultacji publicznych.

Wdrożenie to nastąpiło wbrew oficjalnym ostrzeżeniom techniczno-wdrożeniowym ZUS (Lp. 12), który wprost oświadczył, że zbudowanie tego systemu teleinformatycznego w zakładanym terminie jest nierealne i zażądał bezwzględnego odroczenia *vacatio legis* o 9 do 12 miesięcy, celem uniknięcia paraliżu systemu poboru składek.

Drugi etap wejścia w życie ustawy obejmuje zarówno rozszerzenie kompetencji organów PIP, jak i znaczące podwyższenie sankcji finansowych, co uzasadnia przeprowadzenie kontroli konstytucyjnej pod kątem zasady proporcjonalności (w art. 3 do kwoty 60 000 i 90 000 zł), wchodzi w życie **8 lipca 2026 r.** *Nulla potestas nisi a lege* – urzędnicy działają w pośpiechu, tworząc chaos finansowy w dobie procedury nadmiernego deficytu (EDP), co wprost narusza art. 216 ust. 1 Konstytucji RP.

IV. Skutki majątkowe dla przedsiębiorców oraz ryzyko niespójności systemowej

W takim stanie rzeczy pracodawca zostaje uwięziony w pułapce prawnej. Z uwagi na obowiązujący 5-letni termin przedawnienia należności składkowych (art. 24 ust. 6g ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), w momencie ostatecznej weryfikacji uprawnień przez ZUS (co następuje nierzadko po kilkunastu latach), roszczenie przedsiębiorcy o zwrot nienależnie opłaconych składek ulegnie całkowitemu przedawnieniu. Państwo poprzez swoje organy sankcjonuje zatem bezpodstawne wzbogacenie kosztem substancji majątkowej obywatela, bez możliwości uzyskania efektywnego regresu.

Co gorsza, instytucjonalną katastrofę potęguje fakt, że oparcie działań na nieprawomocnych decyzjach urzędniczych wywoła paraliż systemu poboru składek. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w toku oficjalnych konsultacji kategorycznie ostrzegał przed nadaniem decyzjom PIP natychmiastowej wykonalności. ZUS alarmuje, że będzie zmuszony podejmować działania administracyjne w oparciu o nieprawomocne rozstrzygnięcia urzędnicze, które mogą zostać następnie uchylone przez sąd powszechny, co wywoła nieodwracalne skutki prawne i gigantyczne zatory w rozliczeniach.

Co więcej, zaprojektowane rozszczepienie skutków prawnych tej samej decyzji okręgowego inspektora pracy – nadanie jej natychmiastowej wykonalności na gruncie prawa pracy przy jednoczesnym wstrzymaniu jej skutków w sferze ubezpieczeń społecznych i podatków do czasu uprawomocnienia (art. 34 ust. 2d i 2e ustawy o PIP) – prowadzi do powstania istotnej niespójności systemowej, mogącej skutkować funkcjonowaniem równoległych i wzajemnie sprzecznych reżimów prawnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych słusznie alarmuje w toku opiniowania (Lp. 9 Zestawienia uwag), że konstrukcja ta wymusza na organach rentowych opieranie się na nieprawomocnych ustaleniach PIP, które mogą być następnie diametralnie zmienione przez sąd rejonowy, podczas gdy odrębne decyzje samego ZUS podlegają kontroli sądów okręgowych. Takie rozwiązanie rozbija jednolitość orzecznictwa, multiplikuje ryzyko sprzecznych wyroków i w sposób jaskrawy łamie zasadę poprawnej legislacji oraz pewności bezpieczeństwa obrotu prawnego chronioną przez art. 2 Konstytucji RP.

V. Oficjalne potwierdzenie strony społecznej co do przewlekłości i nieskuteczności procedury administracyjnej

Wbrew założeniom przedstawionym przez projektodawcę, forsujących te zmiany pod hasłem „szybkiej ochrony”, autorytarna procedura nakazowa doprowadzi do drastycznego wydłużenia postępowań, co wprost przyznają same związki zawodowe. W oficjalnej opinii negatywnej Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pracowników Bloku Operacyjnego, Anestezjologii i Intensywnej Terapii wprost wykazano, iż przyznanie PIP uprawnień merytorycznych wywoła gigantyczną falę sporów odwoławczych.

Koronnym dowodem na systemową niewydolność i czystą fasadowość tego mechanizmu są oficjalne sprawozdania Głównego Inspektora Pracy, zaimplementowane do opinii merytorycznej Biura Analiz Sejmowych do druku nr 3383. Dane te w sposób bezwzględny obnażają strukturę decyzji administracyjnych wydawanych przez PIP w sprawach wpisów ewidencyjnych: na **1155 wydanych decyzji, zaledwie 59 stanowiło realne nakazy wpisu (marginalne 5,1%)**. Pozostała, przytłaczająca większość postępowań – to jest **463 decyzje o odmowie wpisu oraz aż 501 decyzji o umorzeniu postępowań** – wskazuje na znaczną liczbę postępowań, które nie doprowadziły do wydania rozstrzygnięcia merytorycznego, co może świadczyć o ograniczonej efektywności przyjętego modelu proceduralnego.

Powyższa struktura statystyczna dowodzi, że dążenie do substytucji sądów powszechnych przez urzędników nie buduje realnej ochrony prawnej obywateli, lecz może prowadzić do istotnego zwiększenia obciążeń administracyjnych po stronie organów państwa i uczestników obrotu gospodarczego, co marnuje kapitał i czas przedsiębiorców na procedury, które w dziewięciu na dziesięć przypadków okazują się całkowicie bezprzedmiotowe (*onus probandi*).

Pracodawcy, chroniąc swoją płynność, będą zmuszeni do korzystania z pełnego toku instancyjnego. Skutkiem tego zamiast jednej spójnej ścieżki sądowej, dojdzie do permanentnego rozproszenia spraw na dwa równoległe, wieloletnie i skrajnie przewlekłe postępowania: administracyjne oraz powszechne. Rozwiązanie to nie realizuje celów ochronnych – tworzy jedynie monstrualną strukturę biurokratycznego zatoru.

Wyrażam głębokie przekonanie, iż Pan Prezydent, mając na względzie dobro wspólne (*salus populi suprema lex esto*), skorzysta z przysługującego Mu prawa zaskarżenia rzonej regulacji do Trybunału Konstytucyjnego, chroniąc tym samym setki tysięcy miejsc pracy w sektorze prywatnym przed destrukcyjnymi skutkami przepisów pozbawionych kontroli sądowej.

Wobec powyższego, wejście w życie pełnego reżimu egzekucyjnego ustawy Dz.U. 2026 poz. 473 z dniem 8 lipca 2026 r. może wywołać poważne i trudne do odwrócenia skutki gospodarcze oraz prowadzić do powstania istotnych wątpliwości co do zakresu i efektywności kontroli sądowej nad działaniami organów administracji. Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 126 ust. 1 Konstytucji RP, w myśl którego Prezydent RP stoi na straży Konstytucji oraz dba o bezpieczeństwo państwa – w tym stabilność systemu gospodarczego – zwracam się z formalnym apelem o pilne uruchomienie procedury kontroli następczej. Wnoszę o skierowanie przez Pana Prezydenta wniosku do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności ustawy z dnia 11 marca 2026 r. o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2026 poz. 473) z art. 2, art. 10, art. 20, art. 22 oraz art. 45 Konstytucji RP, wraz z wnioskiem o rozważenie zastosowania przez Trybunał Konstytucyjny dostępnych instrumentów tymczasowej ochrony konstytucyjnej, jeżeli Trybunał uzna ich zastosowanie za prawnie dopuszczalne i niezbędne dla zabezpieczenia praw oraz wartości konstytucyjnych przed dniem ich wejścia w życie, tj. przed 8 lipca 2026 r.

Jak dowodzi Zestawienie uwag do projektu UD283, który stał się ustawą o Państwowej Inspekcji Pracy wdrożenie zautomatyzowanego systemu wymiany danych jest technicznie nierealne w przewidzianym terminie. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kategorycznie oświadczył, że konieczne jest zagwarantowanie odroczenia wejścia w życie przepisów o systemie teleinformatycznym o co najmniej 12 miesięcy w odniesieniu do art. 68ac ust. 1 i 2 (Lp. 12 Zestawienia uwag do projektu ustawy dostępnych w Rządowym Centrum Legislacji). Forsowanie wejścia w życie ustawy wbrew oficjalnym stanowiskom kluczowych instytucji o braku gotowości operacyjnej w sposób jaskrawy narusza konstytucyjną zasadę rzetelnej legislacji.

Wprowadzenie mechanizmu z art. 34 ust. 2e (domniemanie umowy na czas nieokreślony, pełnego etatu i minimalnego wynagrodzenia w przypadku braku dowodów) spotkało się z krytyką Głównego Inspektora Pracy (Lp. 30 Zestawienia uwag). Utrzymanie tych przepisów stanowi naruszenie zasady prawdy materialnej i legalizuje kreowanie fikcji prawnej przez urzędników, co stoi w sprzeczności z gwarancjami konstytucyjnymi.

Zwracam się z formalnym apelem o pilne uruchomienie procedury kontroli następczej. Wnoszę o skierowanie przez Pana Prezydenta – na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 188 pkt 1 Konstytucji RP – wniosku do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności ustawy z dnia 11 marca 2026 r. o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2026 poz. 473) z art. 2, art. 7, art. 10, art. 20, art. 22, art. 45 oraz art. 51 ust. 5 Konstytucji RP.

Wyrażam zgodę na ujawnienie moich danych osobowych (imię i nazwisko) na stronie internetowej organu rozpatrującego petycję, zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy o petycjach.”

Z wyrazami najwyższego szacunku,
Maciej Puchalski